

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till komplettering av regeringens proposition med förslag till ändring av lagstiftningen om finansiering av sjukförsäringen RP 68/2005 rd

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Under vårsessionen överlämnade regeringen till riksdagen en proposition med förslag till ändring av lagstiftningen om finansiering av sjukförsäkringen. Det föreslås att den proposition som överlämnats till riksdagen skall kompletteras med bestämmelser om ersättning för företagarnas självrisktid och finansiering av ersättningen, utvidgning av företagarnas företagshälsovård till att omfatta även sjukvård och annan hälsovård och finansiering av utvidgningen samt bestämmelser om höjning av ersättningsprocentsatsen för före-

byggande företagshälsovård.

Den proposition med förslag till ändring av lagstiftningen om finansiering av sjukförsäkringen som föreslås bli kompletterad och denna kompletterande proposition hänför sig till budgetpropositionen för 2006 och avses bli behandlade i samband med den.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2006, samtidigt som de lagar om finansiering av sjukförsäkringen. Bestämmelserna i 8 kap. 10 § träder dock i kraft den 1 april 2006.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Nuläge.....	4
1.1. Lagstiftning och praxis.....	4
1.1.1. Företagarnas självrisktid.....	4
1.1.2. Företagshälsovård.....	4
Verksamhet som ersätts inom företagshälsovård och fastställande av ersättningen	4
Finansiering av företagshälsovård	6
1.2. Bedömning av nuläget	7
1.2.1. Företagarnas självrisktid.....	7
1.2.2. Företagshälsovård.....	7
Utvärdering av företagshälsovård som ordnas av arbetsgivaren	7
Utvärdering av företagarnas företagshälsovård.....	9
Hälsorisker som höjande faktor.....	9
2. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	10
2.1. Företagarnas självrisktid.....	10
2.2. Företagshälsovård.....	10
2.2.1. Företagshälsovård som ordnas av arbetsgivaren.....	10
2.2.2. Företagarnas företagshälsovård	11
3. Propositionens konsekvenser	11
3.1. Ekonomiska konsekvenser	11
3.1.1. Företagarnas självrisktid.....	11
3.1.2. Företagshälsovård.....	11
3.2. Konsekvenser för myndigheterna.....	12
3.2.1. Ersättning för företagarnas självrisktid.....	12
3.2.2. Företagshälsovård.....	13
3.3. Samhälleliga konsekvenser	13
3.3.1. Ersättning för företagarnas självrisktid och utvidgning av företagarnas företagshälsovård	13
3.3.2. Företagshälsovård.....	14
4. Beredningen av propositionen	14
5. Samband med andra propositioner.....	14
DETALJMOTIVERING	16
1. Lagförslag	16
1.1. Sjukförsäkringslagen.....	16
8 kap. Sjukdagpenning	16
13 kap. Ersättningar som hänför sig till företagshälsovård	17
18 kap. Sjukförsäkringsfonden och försäkringspremier och försäkringsavgifter	18

1.2. Lagen om företagshälsovård	19
2. Närmare bestämmelser och föreskrifter	20
3. Ikraftträdande	20
4. Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning	20
LAGFÖRSLAGEN	21
om ändring av sjukförsäkringslagen.....	21
om ändring av lagen om företagshälsovård	24
BILAGA	25
PARALLELLTEXTER	25
om ändring av sjukförsäkringslagen.....	25
om ändring av lagen om företagshälsovård	31

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

1.1.1. Företagarnas självrisktid

Inom sjukförsäkringen omfattar sjukdagpenningens självrisktid dagen för insjuknandet och de nio närmast följande vardagarna. De bestämmelser enligt sjukförsäkringslagen som gäller självrisktiden är likadana för alla försäkrade oavsett den försäkrades ställning på arbetsmarknaden.

Med stöd av lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991) betalas dock till lantbruksföretagare s.k. LPA-dagpenning för självrisktiden räknat från den fjärde sjukdagen och högst till utgången av självrisktiden enligt sjukförsäkringen. Utgifterna för LPA-dagpenningen finansieras av staten, och dagpenningen betalas av lantbruksföretagarnas pensionsanstalt. Andra företagare har inte denna förmån. Dagpenningens storlek är 1/514 av den arbetsinkomst enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969) som är fastställd för lantbruksföretagaren då arbetsoförmågan inträdde.

Med stöd av arbetsavtalslagen (55/2001) har löntagare i sin tur rätt att få av arbetsgivaren bekostad lön för sjukdagpenningens självrisktid. Om anställningsförhållandet har varat en kortare tid än en månad, har arbetstagaren rätt att få 50 procent av sin lön under sjukdagpenningens självrisktid. Arbetsgivaren har inte rätt att få den försäkrades sjukdagpenning som ersättning för löneutgifterna under självrisktiden.

Sjukdagpenning kan börja betalas ut till lantbruksföretagare, andra företagare och löntagare först när självrisktiden har löpt ut. Om den försäkrade har rätt till lön under tiden för arbetsoförmåga, betalas sjukdagpenning till arbetsgivaren till en del som motsvarar lön för sjukdomstiden.

1.1.2. Företagshälsovård

Verksamhet som ersätts inom företagshälsovård och fastställande av ersättningen

Ända sedan den första lagstiftningen om företagshälsovård trädde i kraft har ersättningen för kostnaderna inom företagshälsovården haft en nära anknytning till företagshälsovårdslagstiftningen och utvecklingen av innehållet i företagshälsovården. Enligt den gällande lagen om företagshälsovård (1383/2001) skall arbetsgivaren ordna förebyggande företagshälsovård för sina arbetstagare. Arbetsgivaren får på frivillig basis ordna sjukvård utöver den förebyggande företagshälsovården. Företagare har rätt att på frivillig basis ordna förebyggande företagshälsovård för sig men lagen förutsätter inte detta. Enligt den gällande lagstiftningen har företagare inte rätt att få ersättning för företagshälsovård som omfattar sjukvård. Företagare kan dock ansöka om ersättning för sjukvård i enlighet med vad som i sjukförsäkringslagen bestäms om ersättning för privata hälso- och sjukvårdstjänster.

Den nya lagen om företagshälsovård trädde i kraft 2002. Lagen är en obruten fortsättning på den utveckling av innehållet i och kvaliteten på företagshälsovård som inleddes i samband med ersättningsreformen 1995. I lagen har tagits in bestämmelser om principerna för verksamhet enligt god företagshälsovårdspraxis. Enligt principerna genomförs företagshälsovården som en process som baserar sig på en bedömning av arbetsplatsens behov. Processen omfattar planering av verksamheten, egentlig verksamhet för att åstadkomma verkningar samt uppföljning och utvärdering. Syftet med lagreformen var att stärka företagshälsovårdens verksamhet för att utveckla hälsa och säkerhet i arbetet, arbetsmiljöerna och arbetsgemenskaperna samt att bevara och främja arbetstagarnas hälsa och funktionsförmåga under hela arbetskarri-

ären. Syftet med lagen är dessutom att resurserna för företagshälsovården mera än tidigare skall allokteras till utredning av arbetsförhållandena och annan verksamhet på arbetsplatserna.

För att komplettera lagen om företagshälsovård utfärdades statsrådets förordning om principerna för god företagshälsovårdspraxis samt om företagshälsovårdens innehåll och den utbildning som krävs av yrkesutbildade personer och sakkunniga inom företagshälsovården (1484/2001). Dessutom utfärdades statsrådets förordning om hälsoundersökningar i arbete som medför särskild fara för ohälsa (1485/2001).

Ersättande av kostnaderna för företagshälsovård fogades till 9 § i lagen om företagshälsovården. Enligt paragrafen har arbetsgivare, företagare och andra som utför eget arbete rätt till ersättning för kostnaderna för ordnande av företagshälsovård enligt den aktuella lagen och annan hälso- och sjukvård enligt vad som föreskrivs i sjukförsäkringslagen.

Utgående från utredningarna i samband med beredningen av företagshälsovårdslagsstiftningen ansågs det att företagshälsovårdsverksamhet som riktades till arbetsplatserna bedrevs i liten omfattning eller inte alls. I anslutning till detta stiftades i samband med ikraftträdandet av lagen om företagshälsovård en lag om temporär ändring av sjukförsäkringslagen (1123/2001). Den temporära ändringen gällde arbetsgivarnas företagshälsovård och syftet var att utöka åtgärderna inom företagshälsovården på arbetsplatserna för att utveckla hälsan och säkerheten i arbetet, arbetsmiljön och arbetsgemenskapen samt att främja sådan verksamhet inom företagshälsovården som baserar sig på arbetsplatsbesök och som ger information för verksamhetsplanen för företagshälsovården. Utifrån lagändringen föreskrevs att ersättningsnivån inom företagshälsovården skulle vara 60 procent av kostnaderna för arbetsplatsutredningar som görs i syfte att utveckla och följa upp den på arbetsplatsbesök baserade verksamheten gällande arbetet, arbetsmiljön och arbetsgemenskapen samt för kostnaderna för uppgörande och översyn av verksamhetsplaner som baserar sig på arbetsplatsutredningar. I övrigt är ersättningsnivån för före-

byggande företagshälsovård fortfarande 50 procent. De temporära bestämmelserna kompletterar de centrala målen med lagen om företagshälsovård. Den temporära lagen upphör att gälla den 31 december 2005.

Genom sjukförsäkringslagen (1224/2004), som trädde i kraft vid ingången av 2005, skapades klarhet i strukturen för och innehållet i bestämmelserna om företagshälsovård samt beaktades grundlagens krav på författningsnivå och bestämmelser om bemyndigande. Med stöd av sjukförsäkringslagen utfärdades statsrådets förordning om fastställande av det kalkylerade maximibeloppet för ersättning för företagshälsovården som avses i sjukförsäkringslagen (1338/2004). Förordningen trädde i kraft samtidigt som sjukförsäkringslagen.

Enligt 13 kap. 1 § i sjukförsäkringslagen har en arbetsgivare rätt att få ersättning för nödvändiga och skäligen kostnader för att ordna företagshälsovård grundad på arbetsgivarens skyldigheter i enlighet med lagen om företagshälsovård (ersättningsklass I) och dessutom för att frivilligt ordna sjukvård och annan hälsovård (ersättningsklass II).

Även företagare och andra som utför eget arbete och som frivilligt har ordnat förebyggande företagshälsovård för sig enligt 12 § i lagen om företagshälsovård har rätt till ersättning enligt ersättningsklass I för de nödvändiga och skäligen kostnader som föranleds av denna verksamhet. I fråga om ersättning för företagshälsovård som företagare ordnat och i fråga om uppföljning av kostnaderna och verksamheten iaktas i tillämpliga delar de bestämmelser som gäller arbetsgivare. Företagare har dock inte rätt till ersättning i enlighet med företagshälsovården för sjukvård som företagarna ordnat för sig i samband med företagshälsovården. På samma sätt som andra försäkrade kan företagare dock med stöd av 4 kap. i sjukförsäkringslagen få ersättning för kostnaderna för privat sjukvård.

Enligt sjukförsäkringslagen gäller att kostnaderna för att ordna sådan företagshälsovård enligt god företagshälsovårdspraxis som avses i lagen om företagshälsovård ersätts till arbetsgivaren. Verksamhet som ersätts har indelats i förebyggande företagshälsovård som avses i 12 § i lagen om företagshälsovård och i sjukvård och annan hälsovård som

arbetsgivaren ordnat på frivillig basis och som avses i 14 § i lagen om företagshälsovård. Verksamheten skall ha genomförts med anlitande av yrkesutbildade personer inom företagshälsovården och sakkunniga som de anser vara nödvändiga och med användning av andra nödvändiga resurser inom företagshälsovården. Kostnader som berättigar till ersättning är enligt den allmänna princip för erhållande av ersättning som anges i 13 kap. 4 § i sjukförsäkringslagen kostnader som föranleds av företagshälsovård för arbetstagare i arbetsavtalsförhållande eller tjänsteförhållande eller motsvarande anställning. Företagshälsovården skall dessutom vara avgiftsfri för de anställda.

Av de godtagbara kostnader för ordnande av företagshälsovård som orsakas arbetsgivare, företagare och andra som utför eget arbete ersätts enligt 13 kap. 5 § i sjukförsäkringslagen 50 procent. Godtagbara kostnader är de nödvändiga och skäligen anläggnings- och driftkostnaderna för ordnandet av verksamhet som iakttar god företagshälsovårdspraxis. Utifrån den ovan nämnda temporära ändringen av sjukförsäkringslagen ersätts arbetsgivarna dock med 60 procent för kostnaderna för arbetsplatsutredningar gjorda under tiden den 1 januari 2002—31 december 2005 och utarbetandet och översynen av verksamhetsplanen. Den ersättning som betalas till arbetsgivaren bestäms högst till ett kalkylerat maximibelopp per arbetstagare och den ersättning som betalas till företagaren bestäms högst till ett företagervis kalkylerat maximibelopp. Folkpensionsanstalten justerar maximibeloppen årligen i motsvarighet till den allmänna kostnadsutvecklingen.

Enligt 13 kap. 6 § i sjukförsäkringslagen kan särskilda skäl som hänför sig till arbetsplatsens storlek, inledande av företagshälsovårdsverksamheten, inrättande av en företagshälsovårdscentral eller ändring av företagshälsovårdens innehåll eller någon annan omständighet som beror på de hälsorisker arbetet medför och som påverkar behovet av företagshälsovård beaktas som faktorer som höjer maximibeloppet av den ersättning som betalas till arbetsgivare. Maximibeloppet fastställs enligt ersättningsklass utifrån de resurser som behövs för att upprätthålla en verksamhet som iakttar god företagshälso-

vårdspraxis.

Finansiering av företagshälsovård

Finansieringen av företagshälsovårdstjänster baserar sig på arbetsgivarnas kostnadsansvar för den service de ordnar. Enligt sjukförsäkringslagen har arbetsgivarna rätt att få ersättning för nödvändiga och skäligen kostnader för ordnandet av tjänsterna. Enligt 18 kap. 1 § i den gällande sjukförsäkringslagen betalas ersättningarna ur sjukförsäkringsfonden. I 18 kap. 3 § sägs att angående arbetsgivares sjukförsäkringsavgift bestäms i lagen om arbetsgivares socialskyddsavgift (366/1963). Ersättningarna för företagshälsovård främjar hälsan och välbefinnandet hos den del av befolkningen som förvärsarbetar samt främjar jämlikhet i arbetslivet och jämlikhet vid anlitandet av hälsovårdstjänsterna. Även ersättningarna för företagarnas företagshälsovård finansieras ur sjukförsäkringsfonden.

I samband med förhandlingarna om budgeten för 2005 fattade regeringen beslut om att finansieringen av sjukförsäkringen skall revideras från ingången av 2006. Staten förband sig samtidigt att under den period då reformen träder i kraft, genom skattelättnader gottgöra de höjda premierna och avgifterna för de försäkrade och arbetsgivarna till fullt belopp. Avsikten var också att kompensera företagarnas premier under den period då finansieringsreformen träder i kraft. Det överenskomms om att kompenseringen skulle genomföras utgående från en separat utredning. Utifrån utredningar har det föreslagits att FöPL- och LFöPL-företagare skall få rätt till sjukvård som en del av företagshälsovården. Samtidigt har det föreslagits att förfarandet för ersättning för företagarnas företagshälsovård bör förenklas.

I maj 2005 överlämnade regeringen till riksdagen en proposition med förslag till ändring av lagstiftningen om finansiering av sjukförsäkringen (RP 68/2005 rd). Enligt propositionen om finansieringsreformen skall som arbetsinkomstförmåner finansieras bl.a. de ersättningar som betalas till arbetsgivarna för ordnande av företagshälsovård, med undantag av de ersättningar som betalas till Studenternas hälsovårdsstiftelse.

Arbetsgivarna skall delta i finansieringen av arbetsinkomstförsäkringen genom att fortsättningsvis betala arbetsgivares sjukförsäkringsavgift. Den premie som riktas till de försäkrades arbetsinkomstförsäkring, dvs. dagpenningens premien, skall tas ut hos dem som med stöd av löne- eller arbetsinkomster är berättigade till sådana dagpenningförmåner som hör samman med sjukförsäkringen eller med rehabilitering. Dagpenningens premien grundar sig på löntagarnas och företagarnas beskattningsbara löneinkomst och arbetsinkomst. År 2006 skall arbetsgivarna finansiera 73 procent av övriga arbetsinkomstförmåner än de dagpenningförmåner som betalas till minimibelopp och som finansieras av staten, och löntagarna och företagarna tillsammans 27 procent. De förändringar i utgifterna som sker efter 2006 finansieras, med undantag av statens andel, så att förändringarna i utgifterna fördelar sig jämnt mellan arbetsgivarna samt löntagarna och företagarna.

1.2. Bedömning av nuläget

1.2.1. Företagarnas självrisktid

Sjukdagpenningens självrisktid påverkar företagarnas inkomster på ett varierande sätt och är beroende av hur stor del av företagarens utkomst som baserar sig på hans eller hennes eget förvärvsarbete. För s.k. ensamföretagare medför självrisktiden vid sjukdom vanligen alltid ett inkomstbortfall. Däremot gäller att om företagaren har anställda ersätter deras arbetsinsatser inkomstbortfallet eller åtminstone minskar det. Det har framförts att sjukdagpenningens självrisktid och det inkomstbortfall den medför leder till att de försäkrade inte är sjuklediga när arbetsoförmågan skulle kräva det, vilket i sin tur kan leda till att arbetsoförmågan förlängs.

Den arbetsgrupp som social- och hälsovårdsministeriet tillsatt för att utreda företagarnas sociala trygghet överlämnade sitt förslag om ändring av strukturer som hindrar sysselsättning (SHM promemorior 2005:12) till social- och hälsovårdsminister Sinikka Mönkäre den 9 augusti 2005. Arbetsgruppens arbete hänför sig till insatserna för att uppnå målen med politikprogrammet för företagssamhet.

En situation där löntagare har rätt till lön under sjukdagpenningens självrisktid och lantbruksföretagare med stöd av speciallagstiftning har rätt till ersättning för självrisktiden avviker från FöPL-försäkrade företagares situation. Det kan således anses vara otillfredsställande att FöPL-försäkrade företagare inte har någon utkomst under hela självrisktiden. Arbetsgruppen föreslog därför bl.a. att självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen ändras för företagarnas vidkommande. Enligt förslaget bör sjukdagpenningens självrisktid för FöPL-försäkrade företagare ersättas under samma tidsperiod som den för vilken LFöPL-försäkrade företagare redan nu får ersättning enligt det s.k. LPA-systemet.

1.2.2. Företagshälsovård

Utvärdering av företagshälsovård som ordnas av arbetsgivaren

Målet med ersättningssystemet är att stödja sådan verksamhet som iakttar god företagshälsovårdspraxis som avses i lagen om företagshälsovård och som syftar till att upprätthålla och främja arbets- och funktionsförmågan hos den del av befolkningen som förvärvsarbetar. Avsikten är likaså att med hjälp av ersättningssystemet främja effektivt anlåtande av företagshälsovårdsservicen och effektiv användning av resurserna samt påverka företagshälsovårdens omfattning så att företagshälsovård ordnas på alla arbetsplatser oavsett arten och längden av de anställdas anställningsförhållande. Meningen är att verksamhet enligt lagen om företagshälsovård skall bedrivas utan att den är beroende av företagets ekonomiska ställning.

Den indelning av ersättningarna för företagshälsovård i två klasser som genomfördes 1995 har visat sig vara förenlig med målen med lagen om företagshälsovård, och det har då varit möjligt att inrikta ersättningarna särskilt på förebyggande verksamhet utgående från arbetsplatsens behov. Samtidigt har det varit möjligt att trygga ersättningen av den sjukvård med inriktning på företagshälsovård som genomförs med användning av personal- och utrustningsresurserna inom företagshälsovården.

Enligt Folkpensionsanstaltens ersättnings-

uppgifter omfattades ca 1,69 miljoner arbetstagare år 2002 av företagshälsovård som arbetsgivaren ordnar, dvs. cirka 81,6 procent av den arbetskraft som består av löntagare. Samma år omfattades ca 1,49 miljoner arbetstagare av sjukvård och annan hälsovård. När det gäller den arbetskraft som består av löntagare har det antal som omfattas av tjänsterna hållits kring 80 procent sedan 1980-talet. Den ekonomiska lågkonjunkturen i början av 1990-talet inverkade på ett avgörande sätt på antalet arbetstagare som omfattas av företagshälsovård. Antalet har trots allt ökat oavbrutet sedan 1995, då 1,43 miljoner arbetstagare omfattades av tjänsterna. Fram till 2002 hade antalet ökat med ca 15 procent.

Enligt Folkpensionsanstaltens ersättningsuppgifter uppgick beloppet av arbetsgivarnas godkända kostnader enligt sjukförsäkringslagen till ca 340,7 miljoner euro år 2002, vilket var 8,8 procent mer än ett år tidigare. Antalet sjukvårdsbesök på mottagningarna för yrkesutbildade personer och sakkunniga inom företagshälsovården uppgick till sammanlagt ca 4,5 miljoner. Av dem var 2,7 miljoner besök hos en läkare, 1,4 miljoner hos en hälsovårdare och 0,4 miljoner hos en fysioterapeut. Av de godkända kostnaderna föränleddes 131,3 miljoner euro av tjänster inom förebyggande företagshälsovård (ersättningsklass I) och 209,3 miljoner euro av sjukvårdstjänster och tjänster inom annan hälsovård (ersättningsklass II). Kostnaderna har ökat med ca 109 miljoner euro (46,8 procent) sedan 1996. Den genomsnittliga kostnadsökningen på årsbasis har varit 6,6 procent, beräknad enligt 2002 års nivå. De ökade kostnaderna har till största delen berott på att verksamheten har utvidgats och att antalet arbetstagare som omfattas av företagshälsovård har ökat samt av den allmänna kostnadsutvecklingen.

År 2002 betalade Folkpensionsanstalten ersättningar till arbetsgivarna till ett belopp av ca 153,1 miljoner euro, varav ca 60,9 miljoner euro gällde förebyggande företagshälsovård (ersättningsklass I) och 92,2 miljoner euro sjukvård och annan hälsovård (ersättningsklass II). Jämförda med 1996 hade ersättningsutgifterna ökat med ca 46 miljoner euro 2002 (42,45 procent), varav ca 18 miljoner euro gällde förebyggande verksamhet (42,76 procent) och ca 27 miljoner euro

sjukvård och annan hälsovård (42,25 procent). Den genomsnittliga årliga ökningen var ca 6,1 procent.

Ersättningsuppgifterna för 1996—2002 visar att arbetsplatsutredningarna inom företagshälsovården ökade med 60 procent under perioden, tillhandahållande av information och handledning med 56 procent och hälsoundersökningar med 8 procent. År 2002 ordnades sjukvård i samband med företagshälsovård 19 procent mer än 1996. Under samma period ökade den förebyggande verksamheten mera i förhållande till sjukvård som arbetsgivaren ordnar på frivillig basis. Både ökningen av antalet arbetstagare som omfattas av företagshälsovård och utvidgningen av verksamheten bidrog till utvecklingen.

Utifrån den ovan nämnda temporära ändringen av sjukförsäkringslagen höjdes ersättningsnivån för företagshälsovård som ordnas av arbetsgivaren till 60 procent för en del av verksamheten inom den förebyggande företagshälsovården. Ersättningsuppgifterna för 2002 visar att företagshälsovårdens åtgärder med inriktning på arbetsmiljön och arbetsgemenskapen har ökat på arbetsplatserna. Enligt ersättningsuppgifterna använde alla arbetsplatser det aktuella året 28 procent mer arbetstid och små arbetsplatser (under tio personer) 45 procent mer arbetstid för arbetsplatsutredningar än under det föregående året. Merparten av arbetsplatsutredningarna utfördes av hälsovårdare (ca 123 000 timmar) och fysioterapeuter (ca 71 000 timmar). För tillhandahållande av information och handledning användes nästan en fjärdedel mer arbetstid än under det föregående året. Antalet besök för hälsoundersökning av enskilda personer minskade något från det föregående året. Det gjordes ca 984 000 sådana besök, vilket var 4 procent färre än ett år tidigare. De ovan nämnda siffrorna visar att företagshälsovårdens verksamhet med inriktning på arbetsmiljön och arbetsgemenskapen har börjat öka i enlighet med lagens målsättning.

Med hänsyn till målen med lagen om företagshälsovård och utvecklingen i arbetslivet den senaste tiden kan det trots allt anses vara oändamålsenligt att stödet enligt ersättningsystemet inte för närvarande på ett jämlikt och enhetligt sätt koncentreras till hela processen för förebyggande verksamhet inom

företagshälsovården. Vid ingången av 2006, då den temporära lagen upphör att gälla, kommer ersättningsgraden för hela den förebyggande verksamheten att vara 50 procent. En höjning av ersättningsgraden för hela ersättningsklassen I till 60 procent gör det möjligt att bättre än för närvarande genomföra verksamhet enligt god företagshälsovårdspraxis som förutsätts i lagen om företagshälsovård i enlighet med arbetsplatsens behov och i syfte att stödja hälsan och arbetsförmågan hos den del av befolkningen som förvärvsarbetar. Ärendet har behandlats av delegationen för företagshälsovård vid social- och hälsovårdsministeriet 2005, och delegationen har förordat förslaget.

Utvärdering av företagarnas företagshälsovård

I dagens läge berättigar inte kostnaderna för företagarnas sjukvård till ersättning för kostnaderna för företagshälsovård. Specialområden och särskilda starka sidor inom sjukvård med inriktning på företagshälsovård består av den kunskap om sambanden mellan arbete och hälsa som yrkesutbildade personer och sakkunniga inom företagshälsovården har på basis av sin utbildning och erfarenhet. Tillhandahållande av sjukvårdstjänster i samband med förebyggande verksamhet gör det också möjligt att i ett så tidigt skede som möjligt konstatera risker som påverkar arbetsförmågan och att vidta behövliga åtgärder. I dagens läge ingår inte dessa möjligheter i den företagshälsovård för företagare som ersätts, vilket har bedömts ha medverkat till att företagarnas företagshälsovård ännu inte omfattar ens hälften av företagarna.

Enligt Statistikcentralens utredningar fanns det ca 294 000 företagare i Finland år 2003. Av dem var 124 000 ensamföretagare, 89 000 arbetsgivarföretagare och 81 000 lantbruksföretagare. Antalet företagare som omfattas av företagshälsovårdsservice har småningom börjat ökat under de senaste åren. Enligt statistiska uppgifter från Institutet för arbetshygien omfattades trots allt bara ca 56 300 företagare av tjänsterna år 2000. Av dem var ca 40 000 lantbruksföretagare. Det aktuella året betalades företagshälsovård ersättning till ca 14 000 företagare. År 2003 fick

ca 19 500 ersättningar, av vilka ca 14 000 var lantbruksföretagare. År 2003 gjordes ca 24 000 hälsoundersökningsbesök inom företagshälsovården för FöPL- och LFöPL-företagare, vilket är ca 15 procent fler än under det föregående året. Cirka 2 340 timmar användes för information och handledning och ca 260 timmar för arbetsplatsutredningar.

Bland lantbruksföretagare (LFöPL) år 2003 användes ca 27 800 timmar för besök som inriktas på företagarnas arbetsmiljö på gårdarna. Av dem som fick företagshälsovårdsservice gjordes en utredning om lantbruksföretagarnas arbetsförhållanden för ca 5 610 personer, vilket är 15 procent fler än under det föregående året. Det gjordes ca 1 710 intervjuer om arbetsförhållandena.

År 1996 betalades ca 0,65 miljoner euro i ersättningar för företagarnas företagshälsovård. Av beloppet bestod ca 0,49 miljoner euro av ersättning enligt sjukförsäkringslagen och ca 0,16 miljoner euro av statens andel av kostnaderna för utredningar av lantbruksföretagarnas arbetsförhållanden. Ersättningsbeloppen har stigit i jämn takt när antalet företagare som omfattas av företagshälsovård har ökat. År 2003 betalades ca 2,4 miljoner euro i ersättningar för företagarnas företagshälsovård (1,9 miljoner euro år 2002). Av beloppet bestod ca 1,6 miljoner euro av ersättningar enligt sjukförsäkringslagen (1,3 miljoner euro år 2002) och ca 0,8 miljoner euro av statens andel av kostnaderna för utredningar av lantbruksföretagarnas arbetsförhållanden (0,6 miljoner euro år 2002). Den arbetsgrupp som utredde företagarnas sociala trygghet föreslog därför att också företagare och andra som utför eget arbete bör få ersättning även för sjukvård och annan hälsovård i samband med förebyggande företagshälsovård. Ärendet har behandlats av delegationen för företagshälsovård vid social- och hälsovårdsministeriet 2005, och delegationen har förordat förslaget.

Hälsorisker som höjande faktor

Den bestämmelse i 13 kap. 6 § i sjukförsäkringslagen enligt vilken någon annan omständighet som beror på de hälsorisker arbetet medför kan beaktas som en faktor som höjer ersättningens maximibelopp har inte

tillämpats inom ersättningspraxisen. Det beror på att det inte har funnits tillräckliga grunder för att tillämpa bestämmelsen. I samband med ändringen av ersättningssystemet inom företagshälsovården gav Institutet för arbetshygien ett utlåtande, enligt vilket den ovan nämnda ”någon annan omständighet” inte kan bedömas tillräckligt rättvist eller i enlighet med jämlikhetsprincipen med hjälp av till buds stående forskningsrön och metoder. Frågan behandlades 2004 i delegationen för företagshälsovård vid social- och hälsovårdsministeriet. Utifrån nya utredningar förespråkade delegationen att bestämmelsen slopas.

2. Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1. Företagarnas självrisktid

I denna proposition föreslås att företagare som är försäkrade enligt lagen om pension för företagare skall få ersättning för en del av sjukdagpenningens självrisktid. Förmånen skall fastställas utifrån arbetsinkomsten enligt FöPL-försäkringen. För självrisktiden skall betalas sjukdagpenning med undantag av den dag då arbetsoförmågan inträdde och tre vardagar näst efter den. Efter dagen efter den fjärde dagen efter det att arbetsoförmågan inträdde skall sjukdagpenning kunna betalas till utgången av självrisktiden med stöd av en specialbestämmelse. Om arbetsoförmågan fortsätter efter självrisktiden, skall sjukdagpenning betalas till FöPL-försäkrade på samma sätt som enligt den gällande lagen, dvs. efter självrisktiden beaktas i dagpenningen förutom arbetsinkomst enligt FöPL-försäkringen även övriga eventuella arbetsinkomster. Försäkrade som har rätt till förmånen med stöd av den speciallag som gäller lantbruksföretagare skall inte ha rätt till dagpenning med stöd av den specialbestämmelse som föreslås i sjukförsäkringslagen. I sådana situationer är de försäkrades försörjning tryggad. Enligt regeringspropositionen om finansiering av sjukförsäkringen skall löntagare, företagare och arbetsgivare finansiera andra dagpenningkostnader än dagpenningförmånerna till minimibelopp. Ersättning för företagarnas självrisktid handlar emellertid

om ett riktat system. I denna proposition föreslås därför att de FöPL-försäkrade företagarna själva skall finansiera kostnaderna av reformen genom en särskild dagpenningpremie.

2.2. Företagshälsovård

2.2.1. Företagshälsovård som ordnas av arbetsgivaren

I samband med beredningen av den nya lagen om företagshälsovård avtalades det om att behoven av att utveckla ersättningssystemet skulle utredas. Riktlinjerna för utveckling av ersättningarna ingår i principbeslutet Hälsa i arbetet 2015, som statsrådet offentliggjorde 2004. Enligt principbeslutet bör ersättningssystemet stödja möjligheten att ta i bruk alternativa ersättningsmodeller i de fall då ersättningarna inte kan skötas effektivt inom ramen för de nuvarande systemen. Arbetet för att utveckla systemet bör sikta till att öka förebyggande verksamhet inom företagshälsovården. I dokumentet konstateras dessutom att det finns behov av att utreda systemet för finansiering av företagarnas företagshälsovård. I det nationella åtgärdsprogrammet kring möjligheterna att förlänga tiden i arbetslivet och orka i arbetet samt få rehabilitering (Veto-programmet) för åren 2003—2007 föreslås att företagshälsovårdens ersättningssystem utvecklas med beaktande av verksamhetens omfattning och innehåll.

I denna proposition föreslås att det understyks att förebyggande företagshälsovård bör stödjas med hjälp av ersättningssystemet. Enligt sjukförsäkringslagen skall en enhetlig ersättningsnivå på 60 procent gälla för förebyggande verksamhet enligt 12 § i lagen om företagshälsovård. Ersättningsnivån skall tillämpas i fråga om förfarandet för ersättning för företagshälsovård beträffande såväl arbetsgivare som företagare och andra som utför eget arbete.

Denna proposition medför inte några ändringar i fråga om finansieringsförslagen enligt den ursprungliga propositionen.

Det är inte längre nödvändigt att det i sjukförsäkringslagen finns en bestämmelse enligt

vilken någon annan omständighet som beror på de hälsorisker som arbetet medför kan beaktas som en faktor som höjer ersättnings maximibelopp. Bestämmelsen bör strykas i sjukförsäkringslagen, eftersom det inte finns tillräckliga grunder för att tillämpa den.

2.2.2. *Företagarnas företagshälsovård*

Syftet med företagshälsovårdens ersättningssystem enligt sjukförsäkringslagen är att stödja ordnande och genomförande av en verksamhet som iakttar god företagshälsovårdspraxis inom företagarnas företagshälsovård. Det är motiverat att företagare i samband med kostnaderna för företagshälsovård skall få ersättning inte bara för förebyggande företagshälsovård som de ordnat för sig utan också för kostnaderna för sjukvård och annan hälsovård enligt 14 § i lagen om företagshälsovård. På samma sätt som när arbetsgivare får ersättning för företagshälsovårdskostnader skall sjukvård i samband med företagshälsovård för företagare vara öppensjukvård på allmänläkarnivå. Det är fråga om specialistverksamhet till den del den baserar sig på en bedömning av arbetsplatsens företagshälsovårdsläkare när företagarens arbetsförmåga och behandlingsmöjligheterna utreds. Utgångspunkterna för tillämpningen av grunderna för bestämning av maximibeloppet motsvarar förfarandet inom ersättningssystemet för företagshälsovård som ordnas av arbetsgivaren. Dessutom skall motsvarande förfarande för arbetsgivare kunna tillämpas på ersättningsförfarandet för egen företagshälsovård för företagare som är verksamma som arbetsgivare.

I den proposition som föreslås bli kompletterad har avseende inte fästs vid möjligheten att utvidga den företagshälsovård för företagare som ersätts. I enlighet med förslagen av den arbetsgrupp som utrett företagarnas sociala trygghet och den arbetsgrupp som utrett finansieringen av sjukförsäkringen bör ändringen finansieras av statens medel. På så vis beaktas att företagarna inte i beskattningen till fullt belopp kan dra av de kostnader som föranleds av den dagpenningens premie som föreslås i den ursprungliga propositionen.

3. Propositionens konsekvenser

3.1. Ekonomiska konsekvenser

3.1.1. *Företagarnas självrisktid*

År 2003 inleddes sammanlagt ca 343 000 sjukdagpenningssperioder för vilka betalats sjukdagpenning. Sjukdagpenning betalades för sammanlagt ca 15 miljoner dagar. För dem som varit verksamma som lantbruksföretagare, skogsbruksföretagare och fiskeriföretagare betalades sjukdagpenning för ca 10 900 påbörjade perioder med sammanlagt ca 575 000 dagar. Till andra företagare betalades sjukdagpenning för ca 18 000 påbörjade perioder med sammanlagt ca 1,1 miljon dagar. I siffrorna ingår också påbörjade dagpenningssperioder och betalda dagpenningssdagar för medlemmar i företagarfamiljer.

År 2005 finns det ca 166 000 FöPL-försäkrade företagare. Det föreslås att till FöPL-försäkrade företagare skall betalas på arbetsinkomsten enligt FöPL-försäkringen grundad dagpenning för sjukdagpenningens självrisktid med undantag av den dag då arbetsförmågan inträdde och de närmast följande tre vardagarna, dvs. sammanlagt för högst sex vardagar. Förutsatt att inledandet av utbetalning av dagpenning för FöPL-försäkrade motsvarar det statistikförda antalet påbörjade perioder för LFöPL-försäkrade och antalet betalda dagpenningssdagar för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen kommer ersättning för självrisktiden att betalas till ca 27 000 företagare för sammanlagt ca 178 000 dagar per år.

Eftersom dagpenningens storlek kommer att bestämmas på basis av arbetsinkomst enligt lagen om pension för företagare, beräknas merkostnaderna för dagpenningen för självrisktiden uppgå till 7,5 miljoner euro år 2006. När företagarna själva finansierar reformen påverkar ändringen sjukförsäkringens dagpenningens premie för företagare med 0,25 procent år 2006.

3.1.2. *Företagshälsovård*

Enligt beräkningarna av de ekonomiska konsekvenserna i samband med stiftandet lagen om företagshälsovård (1383/2001) an-

togs kostnaderna för företagshälsovård öka med ca 34 miljoner euro åren 2003—2007, varav kostnaderna för arbetsgivarna beräknades röra sig kring 17 miljoner euro. I kalkylerna beaktades konsekvenserna av lagen om temporär ändring av sjukförsäkringslagen (1123/2001) som trädde i kraft vid samma tidpunkt och gäller åren 2002—2005. De ökade ersättningsutgifterna beräknades då förändras bl.a. av att företagshälsovården blir mera övergripande, företagshälsovården inom byggbranschen och för företagare utvecklas samt anlita av sakkunniga inom företagshälsovården ökar. Det beräknades också att uppgången i kostnadsnivån för tjänster som tillhandahålls av hälsovårdscentralerna skulle öka ersättningsutgifterna.

Utgångspunkten för denna proposition är att företagshälsovård genomförs i enlighet med målen med lagen om företagshälsovård på ett planmässigt och målinriktat sätt enligt god företagshälsovårdspraxis och utifrån arbetsplatsens behov. Enligt utredningar kommer höjningen av ersättningsnivån för förebyggande verksamhet inom företagshälsovården (ersättningsklass I) från 50 procent till 60 procent inte att medföra några betydande merkostnader under år 2006. Ersättningsutgifterna ökar obetydligt under senare hälften av 2007 och den årliga ökningen åren 2008—2010 är högst 7 miljoner euro. Den beräknade ökningen av ersättningsutgifterna baserar sig på utredningar, enligt vilka kostnadsutvecklingen inom företagshälsovården hålls inom ramen för den genomsnittliga ökningen under tidigare år. Att utgifterna ökar med tiden beror på redovisningsförfarandet, där kostnaderna för arbetsgivarna ersätts i efterhand för varje räkenskapsperiod.

Beloppet av ersättningsutgifter med anledning av sjukvård och annan hälsovård som företagarna ordnar för sig i samband med företagarnas företagshälsovård påverkas av antalet företagare som omfattas av servicen, hur ofta servicen anlitas och de avgifter som den som tillhandahåller servicen tar ut för sjukvården. Det är frivilligt för företagarna att skaffa företagshälsovårdstjänster. För att sjukvård och annan hälsovård skall ersättas förutsätts dock att företagaren har ordnat förebyggande tjänster för sig. Sjukvård och annan hälsovård för företagare kommer därför

sannolikt inte att bli lika övergripande som motsvarande verksamhet som ordnas av arbetsgivarna. Enligt utredningar kommer ersättningsutgifterna att öka med högst 4 miljoner per år.

3.2. Konsekvenser för myndigheterna

3.2.1. *Ersättning för företagarnas självrisktid*

Folkpensionsanstalten får redan i dagens läge uppgifter om den fastställda beskattningen av skattemyndigheten i form av automatisk dataöverföring. I uppgifterna har de beskattningsbara inkomsterna specificerats så att arbetsinkomst enligt FöPL-försäkringen ses som en separat post. Till denna del medför förslaget inte något behov av att ändra systemen eller utvidga rätten att få upplysningar.

Den föreslagna rätten för FöPL-försäkrade företagare att få sjukdagpenning under den självrisktid som i normala fall infaller innan sjukdagpenning börjar betalas ut skall finansieras genom en särskild finansieringsandel som tas ut hos FöPL-försäkrade företagare. Uppbörderna och redovisningen av den nya dagpenningens premien förutsätter att det görs ändringar i skatteförvaltningens datasystem. Så som framförts i den ursprungliga propositionen krävs ändringar särskilt i de datasystem som gäller skatteberäkningen och förskottsuppbörden samt i de utskrifter som sänds till kunderna. Att den nya dagpenningens premien tas ut till olika belopp hos FöPL-försäkrade företagare och andra försäkrade medför behov av ändringar i skatteberäkningen och redovisningen av premierna. Vid övergångsskedet för hela finansieringsreformen har kostnaderna för skatteförvaltningen beräknats uppgå till ca 0,8 miljoner euro. Efter införandet kommer skatteförvaltningens årliga kostnader att uppgå till ca 0,05 miljoner euro. Förslaget om företagarnas självrisk beräknas inte medföra några betydande merkostnader för skatteförvaltningen.

Eftersom sjukdagpenningen för självrisktiden finansieras med en särskild premie som

tas ut av arbetsinkomsten enligt FöPL-försäkringen (tilläggsfinansieringsandel) är det motiverat att också dagpenningen för den aktuella perioden bestäms utslutande på basis av FöPL-arbetsinkomsten. Avsikten är dock inte att ändra de allmänna bestämmelserna om beräkning av sjukdagpenningens storlek. Om den försäkrades arbetsförmåga fortsätter längre än den självrisktid som avses i 8 kap. 7 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen och om den försäkrade förutom FöPL-arbetsinkomsten har andra arbetsinkomster som godkänns som grund för dagpenning, måste Folkpensionsanstalten räkna ut två olika dagpenningar för den försäkrade; den ena för den sjukdagpenning som betalas ut för självrisktiden och den andra för tiden efter självrisktiden. Det här ökar arbetsmängden vid Folkpensionsanstalten. Det har beräknats att arbetsmängden vid Folkpensionsanstalten till följd av verkställigheten rör sig kring nio årsverken under den period då ändringen träder i kraft.

3.2.2. *Företagshälsovård*

Den enhetliga ersättningsnivå för förebyggande företagshälsovård som föreslås i denna proposition gör det möjligt för Folkpensionsanstalten att smidigt behandla ansökningar om ersättning som gäller förebyggande verksamhet. Detta bör ses som en betydande förbättring av behandlingsförfarandet vid Folkpensionsanstalten jämfört med nuläget, där den förhöjda ersättningsnivå för en del av den förebyggande verksamheten som genomförts genom den ovan nämnda temporära lagen har medfört att samma ansökan omfattar verksamheter som ersätts enligt två olika ersättningsnivåer.

Det föreslås att samma förfarande som när arbetsgivare ansöker om ersättningar för företagshälsovård skall tillämpas i fråga om ansökningar om ersättning för egen företagshälsovård för företagare som har anställda arbetstagare. För Folkpensionsanstalten innebär också det förslaget att antalet ansökningar som gäller kostnaderna för företagare minskar och att förfarandet förenklas.

3.3. Samhälleliga konsekvenser

3.3.1. *Ersättning för företagarnas självrisktid och utvidgning av företagarnas företagshälsovård*

I enlighet med vad som anförts i det ursprungliga förslaget skall på basis av arbetsinkomsterna sjukförsäkringspremie tas ut hos FöPL-försäkrade företagare enligt premieprocentsatsen 0,77 år 2006. Avsikten är att den sjukdagpenning som betalas till FöPL-försäkrade företagare för en del av självrisktiden skall finansieras genom dagpenningens tilläggsfinansieringsandel, som uppgår till 0,25 procent år 2006.

Dagpenningenspremien får avdras vid beskattningen. Den dagpenningenspremie som tas ut hos företagare gottgörs också genom inkomstskattelättnader. Så som konstaterats i den ursprungliga propositionen gäller att för företagarnas del kan man emellertid inte genom skattelättnader i alla situationer nå full gottgörelse. Skattekomensationen genomförs därför i enlighet med vad som föreslås i denna kompletterande proposition genom att statens finansiering av sjukvårdskostnader inom företagarnas företagshälsovård ökas och genom att företagarnas sjukvård därigenom ersätts som företagshälsovård. Så som konstaterats i den ursprungliga propositionen gäller att med beaktande av gottgörelserna kan ibrukttagandet av den nya dagpenningenspremien inte beräknas ha några betydande konsekvenser för företagarnas verksamhetsbetingelser eller konkurrensställning. Ibrukttagandet av den nya dagpenningenspremien kommer dock i viss mån att öka företagarnas administrativa uppgifter och kostnader. Strävan har varit att göra det så enkelt som möjligt att betala premien, i och med att företagarens egen dagpenningenspremie kan betalas i samband med förskottsuppbörden av skatt och företagarens anställdas premier ingår i förskottsinnehållningen.

Utvidgningen av företagarnas företagshälsovård så att sjukvårdstjänster kan tillhandahållas i samband med förebyggande verksamhet gör det möjligt att i ett så tidigt skede som möjligt konstatera risker som påverkar företagarens arbetsförmåga och att vidta lämpliga åtgärder. På individnivå bidrar änd-

ringen till att förebygga tidig pensionering och stöder de samhälleliga målen att höja den genomsnittliga pensionsåldern. Propositionen förväntas också påverka företagarnas vilja att organisera sig inom den förebyggande företagshälsovården, eftersom förebyggande företagshälsovård i den form som beskrivs ovan utgör förutsättning för att sjukvård skall ersättas.

3.3.2. Företagshälsovård

Syftet med den föreslagna höjningen av ersättningsnivån för förebyggande företagshälsovård är att rikta stödet inom ersättningsverksamheten så att företagshälsovårdsåtgärder som främjar hälsan och arbets- och funktionsförmågan kan genomföras effektivare på arbetsplatserna på ett sådant sätt som avses i lagen om företagshälsovård. Syftet är likaså att stärka företagshälsovårdens verksamhet när det gäller att utveckla arbetet och arbetsmiljön samt hälsan och säkerheten i arbetsgemenskapen. I propositionen har hänsyn tagits till de riktlinjer som dragits upp i statsrådets principbeslut Hälsa i arbetet 2015 – Utvecklingslinjer för företagshälsovården och i det riksomfattande Veto-programmet.

Genom förebyggande åtgärder inom företagshälsovården kan man påverka arbetsmiljön, arbetsförhållandena och arbetsgemenskapen samt arbetstagarnas hälsa och arbets- och funktionsförmåga liksom arbetsmotivationen under olika skeden i arbetskarriären och på så vis förlänga tiden i arbetslivet hos den del av befolkningen som förvärvsarbetar. För att de förebyggande åtgärderna skall effektiviseras förutsätts kontinuerlig utvärdering, uppföljning och utveckling av arbetsmiljön och arbetsförhållandena. Forskningsresultat visar att arbetstagarnas arbetsförmåga har betydelse också för arbetsgivarens ekonomi. De positiva företagsekonomiska effekterna av verksamhet som främjar arbetsförmågan är en följd av bl.a. att antalet sjukfrånvaron minskar, arbetets produktivitet ökar och olycksfallskostnaderna minskar. Genom att rikta stödet enligt ersättningssystemet särskilt till förebyggande åtgärder inom företagshälsovården kan man bidra till att trygga att den del av befolkningen som förvärvsarbetar har grundläggande förutsätt-

ningar att uppfylla de växande kraven i arbetslivet.

4. Beredningen av propositionen

Statsminister Matti Vanhanens regering har initierat fyra politikprogram. Som ett led i sin ekonomiska politik och sin näringspolitik genomför regeringen politikprogrammet för företagsamhet. Som ett led i programmet har behoven av att utveckla företagarnas sociala trygghet utretts. Förslaget om utkomstskyddet under självrisktiden inom företagarnas sjukförsäkring och förslaget om finansiering av skyddet har genomförts utgående från arbetsgruppens framställning.

Företrädare för social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, Folkpensionsanstalten, Finlands Näringsliv rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC, AKA-VA rf och Företagarna i Finland har deltagit i den fortsatta beredningen av en lösning gällande finansieringssystemet. Lösningen enligt vilken företagarnas företagshälsovård skall utvidgas till att omfatta sjukvård och annan hälsovård samt finansieringen av lösningen har beretts utgående från den fortsatta beredningen.

Denna kompletterande proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med finansministeriet, Folkpensionsanstalten och Skattestyrelsen.

5. Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2006 och avses bli behandlad i samband med den.

Kommunerna kompenseras för de skatteintäkter som kommunalekonomin förlorar till följd av finansieringsreformen avseende sjukförsäkringen, och till denna del hänför den sig till den proposition med förslag till lagstiftning om aktivering av arbetsmarknadsstödet som överlämnas i anslutning till budgetpropositionen för 2006.

Propositionen är en kompletterande proposition som avses i 71 § i grundlagen och hänför sig till regeringens proposition med för-

slag till ändring av lagstiftningen om finansiering av sjukförsäkringen. Avsikten är därför att denna proposition skall behandlas i samband med den sistnämnda propositionen.

De paragrafer i den ursprungliga propo-

sitionen som nu föreslås bli kompletterade eller ändrade har tagits in i sin helhet i denna proposition och utan att paragrafernas ordningsföljd ändras.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Sjukförsäkringslagen

8 kap. Sjukdagpenning

10 §. Rätt för företagare till sjukdagpenning för självrisktiden. Den föreslagna paragrafen är ny.

I 1 mom. föreslås bli bestämt att om företagaren vid arbetsförmågans inträde har en försäkring enligt lagen om pension för företagare vilken gäller pensionsskydd, skall till företagaren betalas sjukdagpenning för tiden för arbetsförmågan med undantag av den dag då arbetsförmågan inträdde och tre vardagar näst efter den. Bestämmelsen gäller således sådana FöPL-försäkrade företagare som har en gällande FöPL-försäkring. Försäkringen behöver dock inte vara obligatorisk, utan även en frivillig försäkring innebär att personen omfattas av bestämmelsen.

Bestämmelsen tillämpas inte om den försäkrades dagpenning fastställs på basis av annan företagarinkomst än arbetsinkomst enligt FöPL-försäkringen. För att bestämmelsen skall tillämpas förutsätts att det finns en FöPL-försäkring. Med vardagar avses i enlighet med 1 kap. 4 § 5 punkten andra dagar än söndagar, helgdagar eller söckenhelgdagar. Folkpensionsanstalten får redan i dagens läge uppgifter om den fastställda beskattningen av skattemyndigheten. I uppgifterna har de beskattningsbara inkomsterna specificerats så att arbetsinkomst enligt FöPL-försäkringen ses som en separat post.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om hur förmånen fastställs. Den dagpenning som betalas till företagaren för självrisktiden skall fastställas enligt samma bestämmelser som också annars gäller när arbetsinkomst enligt företagarnas pensionsförsäkring används. Utgångspunkten är att förmånen skall grunda sig på den arbetsinkomst enligt 11 kap. 3 § som fastställts vid beskattningen och som avses i 2 § 1 mom. 2 punkten i det nämnda kapitlet.

Den försäkrade kan dock också ansöka om förmånen i enlighet med 11 kap. 4 § så att den fastställs på basis av inkomsterna under

sex månader före arbetsförmågan. Om den försäkrades fastställda arbetsinkomst enligt lagen om pension för företagare under de sex senaste månaderna multiplicerad med två är minst 20 procent högre än den i beskattningen fastställda arbetsinkomsten för företagaren, fastställs dagpenningen på basis av de inkomster som den försäkrade själv lägger fram. För att jämförelsen skall vara rättvis för den försäkrade gäller att när dagpenning för självrisktiden beräknas skall FöPL-arbetsinkomsterna för sex månader jämföras med den med lönekoeficient justerat arbetsinkomst enligt FöPL-försäkringen som fastställts vid beskattningen. Vid jämförelsen beaktas således inte övriga beskattningsbara arbetsinkomster.

Även 4 § 4 mom. skall tillämpas när dagpenningen fastställs. Lagrummet är tillämpligt när det är fråga om en så ny företagare att han eller hon inte har någon sådan vid beskattningen fastställd arbetsinkomst enligt lagen om pension för företagare som kan användas som grund för förmånen. Bestämmelsen tillämpas också när det är fråga om en så ny företagare att han eller hon inte kan lägga fram uppgifter om arbetsinkomst enligt lagen om pension för företagare under en tid som omfattar sex månader.

Sjukdagpenning som betalas som ersättning under självrisktiden kan således grunda sig enbart på arbetsinkomst enligt lagen om pension för företagare. Om den försäkrades dagpenning efter självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen bildas på basis av både företagarens arbetsinkomst och löneinkomst, skall dagpenning för förkortningen av självrisktiden betalas enbart på basis av FöPL-arbetsinkomsten.

Den föreslagna ersättningen för självrisktiden syftar till att ersätta företagarnas uteblivna utkomst när arbetsförmåga inträder, utan att ändringen påverkar utkomstskyddet om arbetsförmågan förlängs. Det föreslås därför att dagpenning som betalas som ersättning för självrisktiden inte skall räknas in i den maximitid för sjukdagpenning som avses i 8 § i kapitlet. Till maximitiden för sjukdagpenning inräknas endast sjukdagpenning som beviljas efter självrisktiderna enligt 7 § 1 och

2 mom. En bestämmelse om detta föreslås i 3 mom. Den föreslagna förkortningen av självrisktiden inverkar inte heller på primärtiden för sjukdagpenning eller tidsfristen för utredning av behovet av rehabilitering. Dagpenning som betalas för självrisktiden skall dock inte beaktas vid tillämpning av självrisktiden enligt 7 § 2 mom. Tillämpning av en dags självrisktid förutsätter att företagaren har efter självrisktiden betalats sjukdagpenning enligt huvudregeln för minst en dag.

Med tanke på möjligheterna att trygga utkomsten föreslås i 3 mom. också bli bestämt att den på FöPL-arbetsinkomsten grundade sjukdagpenning som betalas för självrisktiden inte skall kunna betalas till den försäkrades arbetsgivare, om den försäkrade samtidigt är verksam som företagare och löntagare. På sjukdagpenning som betalas för självrisktiden skall bestämmelsen om arbetsgivarers rätt till sjukdagpenning enligt 7 kap. 4 § inte tillämpas. Dagpenningen skall bestå uteslutande av FöPL-arbetsinkomst och eventuella löneinkomster skall inte beaktas i den. Det är inte motiverat att till en eventuell arbetsgivare utbetala förmåner som enbart baserar sig på FöPL-arbetsinkomsten. Därför föreslås i 3 mom. bli bestämt att 7 kap. 4 § eller 15 kap. 10 § inte skall tillämpas på sjukdagpenning för självrisktiden.

I det föreslagna 4 mom. bestäms om tillämpningen av andra bestämmelser om sjukdagpenning på sjukdagpenning som betalas för självrisktiden. Avsikten är att sjukdagpenning som betalas för självrisktiden skall ha karaktären av sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen och omfattas av bestämmelserna om sjukdagpenning i den gällande lagen. På dagpenningen tillämpas således t.ex. 8 kap. 2—6 §, 11 kap. 1 och 5 §, 12 kap., 15 kap. och 17 kap.

Enligt 5 mom. skall sjukdagpenning inte betalas för självrisktiden på basis av sjukförsäkringslagen, om den försäkrade har rätt till dagpenning med stöd av den lag som gäller lantbruksföretagare. I sådana situationer är försörjning tryggad genom ett specialsystem. Om den aktuella förmånen förvägras kan den försäkrade enligt sjukförsäkringslagen få rätt till ersättning för självrisktiden.

I 18 kap. föreslås bestämmelser om den premie (företagarens tilläggsfinansieringsan-

del) som skall tas ut för finansiering av förkortningen av självrisktiden.

13 kap. **Ersättningar som hänför sig till företagshälsovård**

2 §. Rätt för företagare och andra personer som utför eget arbete att få ersättning för företagshälsovård. Enligt den gällande sjukförsäkringslagen har företagare rätt till ersättning för förebyggande företagshälsovård som de ordnat på frivillig basis. I denna kompletterande proposition föreslås att företagare och andra som utför eget arbete skall ha rätt till ersättning även för företagshälsovård som ordnas som sjukvård och annan hälsovård.

Det föreslås att den gällande paragrafen ändras så att det i 1 mom. bestäms om rätt till ersättning för företagare och andra som utför eget arbete så att det hänvisas till hela 1 § som företagshälsovård som skall ersättas. För att sjukvård och annan hälsovård skall ersättas förutsätts att företagaren för sig har ordnat även förebyggande företagshälsovård enligt 12 § i lagen om företagshälsovård.

Enligt förslaget skall det fortfarande vara frivilligt för företagarna att ordna företagshälsovård. Till skillnad från tidigare skall de kostnader som ersätts omfatta både kostnader för förebyggande verksamhet (ersättningsklass I) och kostnader för sjukvård och annan hälsovård som företagaren ordnat för sig i samband med företagshälsovård (ersättningsklass II). Med sjukvård avses öppensjukvård på allmänläkarnivå samt specialistverksamhet till den del den baserar sig på en bedömning av behovet som företagarens företagshälsovårdsläkare gjort när företagarens arbetsförmåga och behandlingsmöjligheterna utretts. När kostnaderna ersätts iaktas i tillämpliga delar de bestämmelser som gäller arbetsgivare.

För ersättning förutsätts dessutom att företagaren har kommit överens om att för sig ordna förebyggande verksamhet enligt 12 § i lagen om företagshälsovård så som förutsätts i lagstiftningen om företagshälsovård. Avsikten är dessutom att samma yrkesutbildade personer inom företagshälsovården och de sakkunniga de behöver skall ansvara för tillhandahållandet av tjänsterna inom både den förebyggande verksamheten och sjukvården.

Enligt det föreslagna 2 mom. gäller att när möjligheterna att ersätta bedöms skall bestämmelserna om ersättning för den företagshälsovård som arbetsgivare ordnar tillämpas i tillämpliga delar. När maximibeloppet bestäms skall de företagshälsovårdsåtgärder som företagen vidtagit beaktas. För sjukvård bestäms särskilt ett maximibelopp. Maximibeloppen för förebyggande verksamhet och sjukvård fastställs årligen på samma sätt som för arbetsgivarna.

I det föreslagna 3 mom. bestäms om ett avvikande ersättningsförfarande i sådana fall då företagen har ställning som arbetsgivare och samtidigt ansöker om ersättning för kostnaderna för företagshälsovård som de ordnat för sina arbetstagare. Inom beslutspraxisen har det tidigare uppstått problem i sådana fall då en arbetsgivare som räknas som företagare har inlemmat sina egna kostnader i kostnaderna för arbetstagarna. När ersättning börjar betalas för sjukvård och annan hälsovård för företagare kan kostnaderna för arbetsgivare som har ställning som företagare ersättas enligt samma förfarande som det som gäller i fråga om arbetsgivare.

5 §. Ersättning för kostnader för företagshälsovård. I paragrafen bestäms om beloppet av ersättning för de kostnader som ordnande av företagshälsovård och sjukvård medför för arbetsgivare, företagare och andra som utför eget arbete. Det föreslås att ersättningsgraden för förebyggande verksamhet skall höjas. Det föreslås likaså att företagare i fortsättningen skall kunna få ersättning för kostnaderna för ordnande av sjukvård och annan hälsovård så som avses i 2 §.

Enligt 1 mom. skall ersättningen uppgå till 60 procent av kostnaderna för ordnande av förebyggande verksamhet enligt 12 § i lagen om företagshälsovård (ersättningsklass I). Samma ersättningsprocentsats skall tillämpas på såväl arbetsgivare som företagare och andra som utför eget arbete. Ersättningen för de kostnader som ordnandet av sjukvård och annan hälsovård enligt 14 § i lagen om företagshälsovård medför för arbetsgivare skall fortfarande vara 50 procent. Ersättningen för kostnaderna för sjukvård som företagare ordnar för sig skall likaså uppgå till 50 procent.

I enlighet med den gällande sjukförsäkringslagen förutsätts för ersättning av före-

byggande företagshälsovård att företagshälsovården genomförs som obruten verksamhet enligt god företagshälsovårdspraxis och att den inrymmer bedömning av behoven på arbetsplatsen, planering av verksamheten, egentlig verksamhet för att åstadkomma verkningar, uppföljning och utvärdering samt ständig förbättring av kvaliteten. God företagshälsovårdspraxis omfattar dessutom god yrkespraxis, ett mångvetenskapligt och yrkesövergripande verksamhetssätt, behövlig kännedom om arbetsförhållandena på arbetsplatsen samt samarbete och samverkan enligt lagen om företagshälsovård.

Enligt det föreslagna 2 mom. skall ersättningen bindas vid ett kalkylerat maximibelopp per arbetstagare på samma sätt som tidigare. På motsvarande sätt skall ersättningen för företagare och andra som utför eget arbete bindas vid ett årligt kalkylerat maximibelopp.

6 §. Fastställande av det kalkylerade maximibeloppet. Det föreslås att bestämmelsen i det gällande 4 mom. enligt vilken någon annan omständighet som beror på de hälsorisker som arbetet medför och som påverkar behovet av företagshälsovård kan beaktas som en faktor som höjer ersättningens maximibelopp skall slopas, eftersom det inte finns tillräckliga grunder för att tillämpa lagrummet.

18 kap. Sjukförsäkringsfonden och försäkringspremier och försäkringsavgifter

12 §. Arbetsgivarnas samt löntagarnas och företagens finansieringsandel. I den ursprungliga propositionen föreslås i paragrafen bli bestämt om de utgifter som skall täckas med intäkterna av sjukförsäkringsavgiften som erläggs av arbetsgivarna samt med intäkterna av sjukförsäkringens dagpenningsskatt som på basis av löne- och arbetsinkomsten tas ut hos löntagare och företagare. Enligt den föreslagna paragrafen skall intäkterna användas för att finansiera bl.a. utgifterna för sjukdagpenning bortsett från sjukdagpenning och rehabiliteringspenning som betalas till minimibelopp.

I denna kompletterande proposition föreslås att självrisktiden för företagens sjuk-

dagpenning skall förkortas. Avsikten är att finansieringen av förkortningen skall riktas till FöPL-försäkrade företagare genom att en tilläggsfinansieringsandel tas ut i samband med dagpenningens premien. Till denna del bör paragrafen kompletteras så att när arbetsgivarnas samt löntagarnas och företagarnas allmänna finansieringsandel granskas skall utgifterna för arbetsinkomstförsäkringen minskas inte bara med statens finansieringsandel utan också med de sjukdagpenningens utgifter som finansieras med företagarens tilläggsfinansieringsandel.

13 §. Statens finansieringsandel och företagarens tilläggsfinansieringsandel. Det föreslås att paragrafen som enligt den ursprungliga propositionen gäller statens finansieringsandel kompletteras när det gäller finansiering av sjukvård och annan hälsovård för företagare. Det föreslås att av statens medel skall finansieras förutom, i enlighet med den ursprungliga propositionen, dagpenningens- och rehabiliteringspenningens förmåner till minimibelopp även de nämnda ersättningsarna för sjukvård och annan hälsovård som ordnats som företagshälsovård i sådana fall då företagarna ordnat dem för sig utöver förebyggande företagshälsovård.

I denna kompletterande proposition föreslås dessutom att självriskten för företagarnas sjukdagpenning skall förkortas och att FöPL-försäkrade företagare själva skall finansiera förkortningen (företagarens tilläggsfinansieringsandel). En bestämmelse om företagarens tilläggsfinansieringsandel föreslås i ett nytt 2 mom. som fogas till paragrafen enligt den ursprungliga propositionen.

21 §. Sjukförsäkringens dagpenningens premie. Enligt den ursprungliga propositionen gäller paragrafen storleken på den försäkrades dagpenningens premie 2006. Det föreslås nu att lagrummet kompletteras med ett nytt 2 mom., som gäller FöPL-försäkrade företagarens dagpenningens premie som fastställs på basis av arbetsinkomsten enligt FöPL-försäkringen. Det föreslås att av sådan arbetsinkomst skall utöver premien enligt 1 mom. uppbäras sjukförsäkringens dagpenningens premie som utgör 0,25 procent år 2006. Avsikten är att intäkterna av premien skall användas för utgifterna för den sjukdagpenning som enligt förslaget skall betalas till fö-

retagare för sjukdagpenningens självrisktid.

24 §. Justering av sjukförsäkringens dagpenningens premie och arbetsgivarens sjukförsäkringsavgift. I den ursprungliga propositionen föreslås att premie- och avgiftsprocentsatsen för de premier och avgifter som nämns i rubriken justeras så att intäkterna av premierna och avgifterna samt statens finansieringsandel täcker utgifterna för arbetsinkomstförsäkringen. Efter det första året beaktas ändringarna så att ändringarna i premierna och avgifterna efter att statens finansieringsandel dragits av fördelas jämnt mellan arbetsgivarnas avgifter samt löntagarnas och företagarnas premier.

I denna kompletterande proposition föreslås att till företagarna skall kunna betalas sjukdagpenning för en del av sjukdagpenningens självrisktid. För finansiering av utgifterna föreslås att FöPL-försäkrade företagare skall få en ny tilläggsfinansieringsandel till dagpenningens premien. Intäkterna av den skall användas för att finansiera den dagpenning som skall betalas till FöPL-försäkrade företagare för självrisktiden. Paragrafen enligt den ursprungliga propositionen bör därför kompletteras med ett nytt 2 mom. som gäller justering av företagarens tilläggsfinansieringsandel. Det föreslås att sjukförsäkringens dagpenningens premie för företagare justeras årligen så att intäkterna av tilläggsfinansieringsandelen kan användas för att täcka den del av dagpenningens utgifter som består av de sjukdagpenningens utgifter som orsakas av den sjukdagpenning som skall betalas till företagare för självrisktiden.

1.2. Lagen om företagshälsovård

14 §. Övriga hälso- och sjukvårdstjänster. Enligt den gällande lagen om företagshälsovård (1383/2001) och sjukförsäkringslagen kan företagare och andra som utför eget arbete ordna lagstadgade förebyggande företagshälsovårdstjänster för sig och få ersättning för tjänsterna som kostnader för företagshälsovård, förutsatt att de har ingått ett avtal om ordnande av förebyggande företagshälsovård för sig och att företagshälsovården har genomförts enligt god företagshälsovårdspraxis. Enligt den nuvarande lagstiftningen kan

företagare och andra som utför eget arbete dock inte inrymma sjukvård för sig i företagshälsovården eller få ersättning för sjukvård som kostnader för företagshälsovård. Det föreslås att företagshälsovården för företagare och andra som utför eget arbete förbättras genom att ett nytt 2 mom. fogas till paragrafen. Enligt momentet skall företagare och andra som utför eget arbete kunna ordna sjukvård och andra hälsovårdstjänster för sig som en del av företagshälsovården. Ändringen hänför sig till den föreslagna ändringen av sjukförsäkringslagen enligt vilken företagare och andra som utför eget arbete skall ha rätt att för sjukvård som ordnats utöver förebyggande företagshälsovård få ersättningar enligt sjukförsäkringslagen enligt samma principer och begränsningar som arbetsgivare som utöver obligatorisk förebyggande företagshälsovård också har ordnat sjukvårdstjänster för sina arbetstagare.

I den föreslagna bestämmelsen avses med sjukvård som ordnas i samband med företagshälsovård detsamma som i fråga om arbetsgivare, dvs. öppensjukvård på allmänläkarnivå och specialistverksamhet till den del den baserar sig på en bedömning av arbetsplatsens företagshälsovårdsläkare när arbetsförmågan och behandlingsmöjligheterna för företagare eller andra som utför eget arbete utreds.

2. Närmare bestämmelser och föreskrifter

I den ursprungliga propositionen föreslås att statsrådet genom förordning skall fastställa premieprocentsatsen för sjukförsäkringens dagpenningpremie. Bemyndigandet omfattar också företagarens tilläggsfinansieringsandel.

3. Ikraftträdande

De ändringar som föreslås i denna proposition avses träda i kraft den 1 januari 2006. Bestämmelserna i 8 kap. 10 § i sjukförsäkringslagen föreslås dock träda i kraft den 1 april 2006.

De föreslagna bestämmelserna i 8 kap. 10 § skall tillämpas, om arbetsförmåga som är förenad med sjukdagpenningens självrisktid inträder efter lagens ikraftträdande.

4. Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

De ändringar som föreslås i denna proposition förbättrar de ersättningar för företagshälsovård som betalas till arbetsgivare, utvidgar företagarnas möjligheter att få företagshälsovård och ger de försäkrade möjlighet att leva sin utkomstnivå.

Det föreslås att försäkringsprincipen vid fastställande av premier stärks genom att det bestäms om ett fast samband mellan den sjukdagpenning som skall betalas för företagarnas självrisktid och finansieringen av den. Ökningen av de aktuella dagpenningutgifterna inverkar i fortsättningen direkt på det premiebelopp som tas ut för att finansiera utgifterna. Grunden för förmånen och den premie som tas ut för att finansiera den skall utgöras av företagarens arbetsinkomst, som fastställs på samma grunder.

Regeringen anser därmed att ändringarna kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Med hänsyn till premiernas och avgifternas natur enligt den ursprungliga propositionen är det dock önskvärt att ett utlåtande om propositionen begärs av riksdagens grundlagsutskott.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjukförsäkringslagen av den 21 december 2004 (1224/2004) 13 kap. 2 och 5 § samt
 6 § 4 mom. och 18 kap.,
 av dem 18 kap. sådant det lyder del vis ändrat i lag 155/2005, samt
fogas till 8 kap. en ny 10 § som följer:

8 kap.

Sjukdagpenning

10 §

*Rätt för företagare till sjukdagpenning för
självrisktiden*

Utan hinder av 7 § 1 mom. skall till en försäkrad som vid arbetsoförmågans inträde har en gällande försäkring för pensionsskydd enligt lagen om pension för företagare, som ersättning för självrisktiden betalas sjukdagpenning för tiden som arbetsoförmögen med undantag av den dag då arbetsoförmågan inträdde och tre vardagar näst efter den till utgången av självrisktiden enligt 7 § 1 mom.

Sjukdagpenning enligt 1 mom. fastställs utifrån arbetsinkomst enligt lagen om pension för företagare så som föreskrivs i 11 kap. 3 eller 4 §. Om sjukdagpenning fastställs enligt 11 kap. 4 § 1 mom., skall den försäkrades tillförlitligt utredda arbetsinkomst enligt lagen om pension för företagare jämföras med den försäkrades inkomst enligt lagen om pension för företagare som konstaterats vid beskattningen.

Sjukdagpenning som betalas ut till en företagare som ersättning för självrisktiden räknas inte in i maximitiden för sjukdagpenning enligt 8 § och på sjukdagpenningen tillämpas

inte 7 kap. 4 §, 8 kap. 7 § 2 mom. eller 15 kap. 10 §.

På sjukdagpenning som betalas ut till en företagare med stöd av 1 mom. tillämpas vad som någon annanstans i denna lag föreskrivs om sjukdagpenning, om inte något annat följer av 1—3 mom.

Självrisktiden ersätts dock inte, om den försäkrade har rätt till dagpenning enligt lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991).

13 kap.

Ersättningar som hänför sig till företagshälsovård

2 §

*Rätt för företagare och andra personer som
utför eget arbete att få ersättning för före-
tagshälsovård*

I 3 § 1 mom. 6 punkten i lagen om företagshälsovård avsedda företagare och andra som utför eget arbete och som för sig har ordnat i 1 § avsedd företagshälsovård grundad på arbetsgivarens skyldigheter har rätt till ersättning för de nödvändiga och skäligena kostnader som föranleds av denna verksam-

het.

Har en företagare utöver företagshälsovård enligt 1 mom. för sig ordnat sjukvård och annan hälsovård, har han eller hon rätt att få ersättning för nödvändiga och skäligen kostnader som föranleds av denna verksamhet.

I fråga om ersättning för företagshälsovård samt sjukvård och annan hälsovård som företagare och andra som utför eget arbete ordnar för sig samt uppföljning av kostnaderna och verksamheten iaktas i tillämpliga delar vad som i denna lag bestäms om ersättning till arbetsgivare för företagshälsovård.

Om företagaren också är arbetsgivare och om han eller hon lägger fram kostnaderna enligt 1 och 2 mom. tillsammans med kostnaderna för sina arbetstagare, skall på företagaren tillämpas vad som i denna lag bestäms om ersättning till arbetsgivare för företagshälsovård.

5 §

Ersättning för kostnader för företagshälsovård

Av de kostnader enligt 1 § 1 mom. för ordnande av företagshälsovård som orsakas av arbetsgivare, företagare och andra som utför eget arbete ersätts 60 procent och av kostnaderna enligt 1 § 2 mom. ersätts 50 procent.

Den ersättning som betalas till arbetsgivaren bestäms högst till ett kalkylerat maximibelopp per arbetstagare. Den ersättning som betalas till företagare och andra som utför eget arbete bestäms högst till det årliga kalkylerade maximibeloppet.

6 §

Fastställande av det kalkylerade maximibeloppet

Särskilda skäl som hänför sig till arbetsplatsens storlek, inledande av företagshälsovårdsverksamheten, inrättande av en företagshälsovårdsstation eller ändring av företagshälsovårdens innehåll kan beaktas som faktorer som höjer ersättningens maximibelopp. Genom förordning av statsrådet kan

närmare bestämmelser utfärdas om faktorer som har en höjande effekt på ersättningens maximibelopp.

VI AVDELNINGEN

FINANSIERING AV SJUKFÖRSÄKRINGEN

18 kap.

Sjukförsäkringsfonden och försäkringspremier och försäkringsavgifter

12 §

Arbetsgivarnas samt löntagarnas och företagarnas finansieringsandel

Med intäkterna av sjukförsäkringsavgiften som erläggs av arbetsgivarna samt med intäkterna av sjukförsäkringens dagpenningpremie som uppbärs på basis av löne- och arbetsinkomsten finansieras de utgifter för arbetsinkomstförsäkringen som avses i 11 § minskade med de utgifter som enligt 13 § skall finansieras med statens andel och företagarens tilläggsfinansieringsandel.

Vid lagens ikraftträdande finansieras 73 procent av de utgifter som avses i 1 mom. med arbetsgivares sjukförsäkringsavgift och 27 procent med sjukförsäkringens dagpenningpremie.

13 §

Statens finansieringsandel och företagarens tilläggsfinansieringsandel

Av statens medel finansieras de utgifter som orsakas av betalningen av sådan dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt 11 § 1 mom. 1 punkten, som uppgår högst till det minimibelopp som avses i 11 kap. 7 §, eller, då det är fråga om sådan rehabiliteringspenning som avses i 17 eller 17 a § i lagen om rehabiliteringspenning, högst till det minimibelopp som avses i de sistnämnda paragraferna. Av statens medel finansieras dock inte sådan sjukdagpenning eller rehabiliteringspenning som uppgår högst till minimibeloppet på grund av sådan samordning som

avses i 12 kap. i denna lag eller i 18 § i lagen om rehabiliteringspenning. Av statens medel finansieras dessutom de utgifter som orsakas av ersättning till företagare och andra som utför eget arbete för sjukvård och annan hälsovård som avses i 13 kap. 2 § 2 mom.

Utgifter som orsakas av sjukdagpenning som betalas med stöd av 8 kap. 10 § finansieras med intäkterna av dagpenningsskatt som uppbärs på basis av arbetsinkomst som avses i lagen om pension för företagare (företagarens tilläggsfinansieringsandel). Företagarens tilläggsfinansieringsandel uppbärs utöver dagpenningsskatten hos försäkrade som har en gällande försäkring enligt lagen om pension för företagare.

21 §

Sjukförsäkringens dagpenningsskatt

Sjukförsäkringens dagpenningsskatt utgör vid lagens ikraftträdande 0,77 procent av löneinkomsten, arbetsinkomsten och de andra grunder för dagpenningsskatten som avses i 15—18 §.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. är företagarens tilläggsfinansieringsandel vid lagens ikraftträdande 0,25 procent av arbetsinkomsten enligt den gällande försäkringen enligt lagen om pension för företagare.

24 §

Justering av sjukförsäkringens dagpenningsskatt och arbetsgivares sjukförsäkringsavgift

Premieprocentsatsen för sjukförsäkringens dagpenningsskatt och avgiftsprocentsatsen för arbetsgivares sjukförsäkringsavgift justeras så att intäkterna av premierna och avgifterna samt statens finansieringsandel täcker de utgifter för arbetsinkomstförsäkringen som avses i 11 §. Efter det första året beaktas ändringarna i utgifterna så att de ändringar som behöver göras i premierna och avgifterna efter att statens finansieringsandel dragits

av fördelas jämnt mellan dagpenningsskatten och arbetsgivares sjukförsäkringsavgift. Premieprocentsatsen och avgiftsprocentsatsen justeras med två decimalers noggrannhet.

Utän hinder av 1 mom. justeras företagarnas tilläggsfinansieringsandel så att intäkterna av företagarnas tilläggsfinansieringsandel täcker den del av utgifterna för arbetsinkomstförsäkringen enligt 11 § som består av de dagpenningsskatter som avses i 8 kap. 10 §.

Genom förordning av statsrådet fastställs årligen före den 23 november följande årspremieprocentsats för sjukförsäkringens dagpenningsskatt och avgiftsprocentsats för arbetsgivares sjukförsäkringsavgift.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006. Bestämmelserna i 8 kap. 10 § träder dock i kraft den 1 april 2006. Lagens 8 kap. 10 § träder dock i kraft den 1 april 2006 och tillämpas retroaktivt på arbetsförmåga som inträder den 1 januari 2006 eller därefter.

Denna lag tillämpas första gången på sjukförsäkringens sjukvårdsskatt och dagpenningsskatt som betalas för år 2006. Förskottsinnehållningen verkställs dock på basis av den försäkrades sjukförsäkringspremie som gäller vid denna lags ikraftträdande tills förskottsinnehållningsgrunderna för år 2006 träder i kraft.

Denna lag tillämpas på arbetsgivares sjukförsäkringsavgift som erläggs på basis av löner som betalas den 1 januari 2006 och därefter.

Utän hinder av 11 kap. 2 § tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet på den arbetsinkomst som utgör grund för en dagpenningsskatt, när arbetsförmågan eller rätten till förmånen börjar före den 1 januari 2008.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av lagen om företagshälsovård

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 14 § i lagen av den 21 december 2001 om företagshälsovård (1383/2001) ett nytt 2
mom. som följer:

14 §

Övriga hälso- och sjukvårdstjänster

§ ordna sjukvårdstjänster och andra hälso-
vårdstjänster enligt 1 mom.

Företagare och andra som utför eget arbete kan för sig utöver de tjänster som avses i 12 Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Helsingfors den 16 september 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Sinikka Mönkäre*

1.

Lag**om ändring av sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjukförsäkringslagen av den 21 december 2004 (1224/2004) 13 kap. 2 och 5 § samt
6 § 4 mom. och 18 kap.,
av dem 18 kap. sådant det lyder delvis ändrat i lag 155/2005, samt
fogas till 8 kap. en ny 10 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

Sjukdagpenning

10 §

**Rätt för företagare till sjukdagpenning för
självrisktiden**

Utan hinder av 7 § 1 mom. skall till en försäkrad som vid arbetsförmågans inträde har en gällande försäkring för pensionskydd enligt lagen om pension för företagare, som ersättning för självrisktiden betalas sjukdagpenning för tiden som arbetsförmögen med undantag av den dag då arbetsförmågan inträdde och tre vardagar näst efter den till utgången av självrisktiden enligt 7 § 1 mom.

Sjukdagpenning enligt 1 mom. fastställs utifrån arbetsinkomst enligt lagen om pension för företagare så som föreskrivs i 11 kap. 3 eller 4 §. Om sjukdagpenning fastställs enligt 11 kap. 4 § 1 mom., skall den försäkrades tillförlitligt utredda arbetsinkomst enligt lagen om pension för företagare jämföras med den försäkrades inkomst enligt lagen om pension för företagare som konstaterats vid beskattningen.

Sjukdagpenning som betalas ut till en företagare som ersättning för självrisktiden räknas inte in i maximitiden för sjukdagpenning enligt 8 § och på sjukdagpenningen

tillämpas inte 7 kap. 4 §, 8 kap. 7 § 2 mom. eller 15 kap. 10 §.

På sjukdagpenning som betalas ut till en företagare med stöd av 1 mom. tillämpas vad som någon annanstans i denna lag föreskrivs om sjukdagpenning, om inte något annat följer av 1—3 mom.

Självrisktiden ersätts dock inte, om den försäkrade har rätt till dagpenning enligt lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991).

13 kap.

Ersättningar som hänför sig till företagshälsovård

2 §

Rätt för företagare och andra personer som utför eget arbete att få ersättning för företagshälsovård

I 3 § 1 mom. 6 punkten i lagen om företagshälsovård avsedda företagare eller andra som utför eget arbete och som i *enlighet med 1 § 1 mom.* har ordnat företagshälsovård för sig enligt 12 § i lagen om företagshälsovård har rätt till ersättning för de nödvändiga och skäligena kostnader som föranleds av denna verksamhet.

I fråga om ersättning för företagshälsovård som företagare och andra som utför eget arbete ordnar för sig samt uppföljning av kostnaderna och verksamheten iaktas i tillämpliga delar vad som i denna lag bestäms om ersättning till arbetsgivare för företagshälsovård.

13 kap.

Ersättningar som hänför sig till företagshälsovård

2 §

Rätt för företagare och andra personer som utför eget arbete att få ersättning för företagshälsovård

I 3 § 1 mom. 6 punkten i lagen om företagshälsovård avsedda företagare och andra som utför eget arbete och som *för sig* har ordnat i 1 § *avsedd företagshälsovård grundad på arbetsgivarens skyldigheter* har rätt till ersättning för de nödvändiga och skäligena kostnader som föranleds av denna verksamhet.

Har en företagare utöver företagshälsovård enligt 1 mom. för sig ordnat sjukvård och annan hälsovård, har han eller hon rätt att få ersättning för nödvändiga och skäligena kostnader som föranleds av denna verksamhet.

I fråga om ersättning för företagshälsovård *samt sjukvård och annan hälsovård* som företagare och andra som utför eget arbete ordnar för sig samt uppföljning av kostnaderna och verksamheten iaktas i tillämpliga delar vad som i denna lag bestäms om ersättning till arbetsgivare för företagshälsovård.

Om företagaren också är arbetsgivare och om han eller hon lägger fram kostnaderna enligt 1 och 2 mom. tillsammans med kostnaderna för sina arbetstagare, skall på företagaren tillämpas vad som i denna lag

Gällande lydelse

5 §

Ersättning för kostnader för företagshälsovård

Av de kostnader för ordnande av företagshälsovård som orsakas arbetsgivare, företagare och andra som utför eget arbete ersätts 50 procent.

Den ersättning som betalas till arbetsgivaren bestäms högst till ett kalkylerat maximibelopp per arbetstagare. Den ersättning som betalas till företagare och andra som utför eget arbete bestäms *på motsvarande sätt* högst till det kalkylerade maximibeloppet *per företagare*.

6 §

Fastställande av det kalkylerade maximibeloppet

Särskilda skäl som hänför sig till arbetsplatsens storlek, inledande av företagshälsovårdsverksamheten, inrättande av en företagshälsovårdscentral eller ändring av företagshälsovårdens innehåll *eller någon annan omständighet som beror på de hälso-risker arbetet medför och som påverkar behovet av företagshälsovård* kan beaktas som faktorer som höjer ersättningens maximibelopp. Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om faktorer som har en höjande effekt på ersättningens maximibelopp.

Föreslagen lydelse

5 §

*bestäms om ersättning till arbetsgivare för företagshälsovård.**Ersättning för kostnader för företagshälsovård*

Av de kostnader *enligt 1 § 1 mom.* för ordnande av företagshälsovård som orsakas arbetsgivare, företagare och andra som utför eget arbete ersätts 60 procent *och av kostnaderna enligt 1 § 2 mom. ersätts 50 procent.*

Den ersättning som betalas till arbetsgivaren bestäms högst till ett kalkylerat maximibelopp per arbetstagare. Den ersättning som betalas till företagare och andra som utför eget arbete bestäms högst till det *årliga kalkylerade* maximibeloppet.

6 §

Fastställande av det kalkylerade maximibeloppet

Särskilda skäl som hänför sig till arbetsplatsens storlek, inledande av företagshälsovårdsverksamheten, inrättande av en företagshälsovårdsstation eller ändring av företagshälsovårdens innehåll kan beaktas som faktorer som höjer ersättningens maximibelopp. Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om faktorer som har en höjande effekt på ersättningens maximibelopp.

VI AVDELNINGEN

**FINANSIERING AV SJUKFÖRSÄK-
RINGEN**

18 kap.

**Sjukförsäkringsfonden och försäkrings-
premier och försäkringsavgifter**

12 §

Folkpensionsanstaltens tillsynsrätt

Folkpensionsanstalten har rätt att utöva tillsyn över fastställelse, debitering, uppbörd och redovisning av sjukförsäkringspremier och sjukförsäkringsavgifter samt att i dessa avseenden granska beskattningshandlingarna.

13 §

Kompletterande bestämmelser

De medel som inflyter i försäkringsavgifter indrivs och de medel som inflyter i arbetsgivares sjukförsäkringsavgift överförs till Folkpensionsanstalten till en särskild sjukförsäkringsfond.

Kostnaderna som skötseln av uppgifter enligt denna lag förorsakar skattebyråerna tas med i den kostnadsfördelning som det bestäms om i 4 kap. 11 § i lagen om skatteförvaltningen (1557/1995).

Avgifter och premier om vilka föreskrivs i denna lag och som inte har betalats, indrivs utan dom och utslag i den ordning som särskilt föreskrivs för utsökning av skatter och allmänna avgifter.

Utöver vad som bestäms i 9 § 1 mom. kan

VI AVDELNINGEN

**FINANSIERING AV SJUKFÖRSÄK-
RINGEN**

18 kap.

**Sjukförsäkringsfonden och försäkrings-
premier och försäkringsavgifter**

12 §

*Arbetsgivarnas samt löntagarnas och före-
tagarnas finansieringsandel*

Med intäkterna av sjukförsäkringsavgiften som erläggs av arbetsgivarna samt med intäkterna av sjukförsäkringens dagpenningspremie som uppbärs på basis av löne- och arbetsinkomsten finansieras de utgifter för arbetsinkomstförsäkringen som avses i 11 § minskade med de utgifter som enligt 13 § skall finansieras med statens andel och företagarens tilläggsfinansieringsandel.

Vid lagens ikraftträdande finansieras 73 procent av de utgifter som avses i 1 mom. med arbetsgivares sjukförsäkringsavgift och 27 procent med sjukförsäkringens dagpenningspremie.

13 §

*Statens finansieringsandel och företaga-
rens tilläggsfinansieringsandel*

Av statens medel finansieras de utgifter som orsakas av betalningen av sådan dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt 11 § 1 mom. 1 punkten, som uppgår högst till det minimibelopp som avses i 11 kap. 7 §, eller, då det är fråga om sådan rehabiliteringspenning som avses i 17 eller 17 a § i lagen om rehabiliteringspenning, högst till det minimibelopp som avses i de sistnämnda paragraferna. Av statens medel finansieras dock inte sådan sjukdagpenning eller rehabiliteringspenning som uppgår högst till minimibeloppet på grund av sådan samordning som avses i 12 kap. i denna lag eller i 18 § i lagen om rehabiliteringspenning. Av statens medel finansieras dessutom

Gällande lydelse

Folkpensionsanstalten besluta att en avgift som enligt denna lag skall betalas till en pensionsanstalt inte indrivs eller att ett fel i en sådan avgift eller redovisning inte rättas till om avgiften är så liten eller felet så försumbart att en indrivning eller korrigeringskan anses medföra orimligt mycket arbete eller kostnader.

Föreslagen lydelse

de utgifter som orsakas av ersättning till företagare och andra som utför eget arbete för sjukvård och annan hälsovård som avses i 13 kap. 2 § 2 mom.

Utgifter som orsakas av sjukdagpenning som betalas med stöd av 8 kap. 10 § finansieras med intäkterna av dagpenningsspremie som uppbärs på basis av arbetsinkomst som avses i lagen om pension för företagare (företagarens tilläggsfinansieringsandel). Företagarens tilläggsfinansieringsandel uppbärs utöver dagpenningsspremien hos försäkrade som har en gällande försäkring enligt lagen om pension för företagare.

21 §

Sjukförsäkringens dagpenningsspremie

Sjukförsäkringens dagpenningsspremie utgör vid lagens ikraftträdande 0,77 procent av löneinkomsten, arbetsinkomsten och de andra grunder för dagpenningsspremien som avses i 15—18 §.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. är företagarens tilläggsfinansieringsandel vid lagens ikraftträdande 0,25 procent av arbetsinkomsten enligt den gällande försäkringen enligt lagen om pension för företagare.

24 §

Justering av sjukförsäkringens dagpenningsspremie och arbetsgivares sjukförsäkringsavgift

Premieprocentsatsen för sjukförsäkringens dagpenningsspremie och avgiftsprocentsatsen för arbetsgivares sjukförsäkringsavgift justeras så att intäkterna av premierna och avgifterna samt statens finansieringsandel täcker de utgifter för arbetsinkomstförsäkringen som avses i 11 §. Efter det första året beaktas ändringarna i utgifterna så att de ändringar som behöver göras i premierna och avgifterna efter att statens finansieringsandel dragits av fördelas jämnt mellan dagpenningsspremien och arbetsgivares sjukförsäkringsavgift. Premieprocentsatsen och avgiftsprocentsatsen justeras

Föreslagen lydelse

med två decimalers noggrannhet.

Utan hinder av 1 mom. justeras företagens tilläggsfinansieringsandel så att intäkterna av företagarnas tilläggsfinansieringsandel täcker den del av utgifterna för arbetsinkomstförsäkringen enligt 11 § som består av de dagpenningutgifter som avses i 8 kap. 10 §.

Genom förordning av statsrådet fastställs årligen före den 23 november följande års premieprocentsats för sjukförsäkringens dagpenningssats och avgiftsprocentsats för arbetsgivares sjukförsäkringsavgift.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006. Bestämmelserna i 8 kap. 10 § träder dock i kraft den 1 april 2006. Lagens 8 kap. 10 § träder dock i kraft den 1 april 2006 och tillämpas retroaktivt på arbetsförmåga som inträder den 1 januari 2006 eller därefter.

Denna lag tillämpas första gången på sjukförsäkringens sjukvårdssats och dagpenningssats som betalas för år 2006. Förskottsinnehållningen verkställs dock på basis av den försäkrades sjukförsäkringspremie som gäller vid denna lags ikraftträdande tills förskottsinnehållningsgrunderna för år 2006 träder i kraft.

Denna lag tillämpas på arbetsgivares sjukförsäkringsavgift som erläggs på basis av löner som betalas den 1 januari 2006 och därefter.

Utan hinder av 11 kap. 2 § tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet på den arbetsinkomst som utgör grund för en dagpenningförmån, när arbetsförmågan eller rätten till förmånen börjar före den 1 januari 2008.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om företagshälsovård**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 14 § i lagen av den 21 december 2001 om företagshälsovård (1383/2001) ett nytt 2
mom. som följer:

14 §

Övriga hälso- och sjukvårdstjänster

---

*Företagare och andra som utför eget ar-
bete kan för sig utöver de tjänster som av-
ses i 12 § ordna sjukvårdstjänster och
andra hälsovårdstjänster enligt 1 mom.*

---

*Denna lag träder i kraft den 1 januari
2006.*